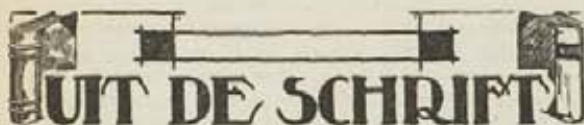

Wanneer zij tot het verstand komen, en het bloed van Jezus Christus onrein achten, Hem verwerpen, en Gods beloften naast zich neer leggen, ja, dan staan wij voor een raadsel. Een raadsel, dat we kunnen oplossen, als we den zondeval kunnen oplossen. Maar wij kunnen niet. Naast den zondeval vinden wij den afval. De afval uit het genadeverbond. Bij Kain begonnen, en steeds in de geslachten der geloovigen voortgezet. Dat is de duivel in de kerk, het ongeloof binnen het verbond, dat is de verbondsverbreking, de schending van de heilige grenzen der verbonds-genade Gods. Dat is het mede, dat ons doet roepen naar de wederkomst van Christus, wanneer het verbond nimmer meer verbroken kan worden. Er zijn er, die door ongeloof het verbond krachteloos hebben gemaakt. Zij zijn de eenigen, in wie het verbond niet tot zijn hoogste volvoering: de eeuwige zaligheid komt. Hun ongeloof is verbondsverachting, is versmading van het bloed van Jezus, is uitval, afval, degeneratie. Maar het raadsel uit de hel. En zooals bij den zondeval de straf op den val niet uitbleef: de eeuwige dood het slot, zoo blijft bij dezen afval de straf niet uit: de terugval in het in-Adam-begrepen-zijn en daarom kinderen des toorns, aan de verdoemenis onderworpen. Maar daarenboven: onderworpen aan de wraak des verbonds, door welke hun gericht en verdoemenis nog des te zwaarder wordt".

C. V.

CHRISTUS' DOORBRAAK NAAR DEN GROOTEN PARADIJSVREDE.

Want Hij is onze vrede.
Efeze 2:14n.

Vrede-maken is niet een werk van menschen, maar een werk Gods in Jezus Christus. Het is een heerlijk privilege, dat Hij Zichzelf heeft voorbehouden. En met vrede te maken was de Heere al begonnen, toen Hij Israël uit Egypte riep. Hij bracht dit volk naar Kanaän, en schiep daar een vredebestand, waaronder de bergen vrede droegen, en de heuvels heilig recht. Want vrede-maken wil zeggen, dat de Heere verkeerswegen aanlegt naar Hem en naar den naaste. Hij legde een verkeersweg aan naar Hem — den tempel. En Hij legde een verkeersweg aan naar den naaste — Jeruzalem, als Zijn tempelstad. Dit vrede-bestand werd dan ook door den dichter van psalm 85 bezongen: „Dan wordt gena van waarheid blij ontmoet; De vrede met een kus van 't recht begroet; Dan spruit de trouw uit d' aarde blij omhoog; Gerechtigheid ziet neer van 's hemels hoog". Als de Heere vrede maakt, dan wordt het leven een positief geschenk in Zijn gunst. Dan komt er rijk verkeer tus-schen God en mensch, en tus-schen menschen als broeders van hetzelfde huis. En dit vrede-bestand kwam voor Israël op uit de verzoening met God, uit de vergeving der zonden. Zij was dus een Messiaansch heilsgoed. Maar vrede-maken betekent ook komen met vredeskrachten, met krachten van vrede, om den Israëliet van binnen uit op dien vrede aan te leggen, op de gemeenschap met God en met den naaste, zoodat Jeruzalem nu ook metterdaad een stad des vredes wordt, waar de schoone opgang aanschouwd wordt tot God, de bron van vreugd, en tot elkander als een bron van vreugd. En de vredeskrachten van het Oude Testament waren reeds groot. En zoo ging onder Israël door een wonder van God alles van den vrede bloeien.

Maar dit was nog maar een begin. Gods vredeswil in Christus is ontzaglijk groot. Het moet alles van den vrede bloeien gaan. Het einde zal zijn, dat de hemel openligt in vrij verkeer met God, als Vader van allen en over allen. En dat de aarde openligt in vrij verkeer met elkander, als broeders van hetzelfde huis. Daarom wezen de beloften ook heen naar een veel schoonere toekomst: de wereld als Gods tempelstad, die openligt voor allen als voor een koninklijk priesterdom om op te gaan tot God en tot elkander in eeuwig vrede. Een toekomst, waarin ook de heidenen zouden deelen als mede-erfgenamen der beloften, en als mede-deelgenooten van dezen Messiaanschen vrede.

En om nu te komen tot dien eeuwig vrede, waar- onder alles tot één vergaderd is, beide wat in den hemel en wat op de aarde is, heeft God Zijn volk uit de wereld afgezonderd. En Hij heeft dat gedaan door de wet van Mozes, in inzettingen bestaande. Zooals een landman zijn hof omtuint om de vrucht ervan te bewaren en te beschermen, zoo heeft de Heere Zijn volk omtuint om dit vredeswerk te bewaren tot den dag van Christus. Maar de wet is vijandschap, zegt Paulus. Christus is vrede, de wet is vijandschap. Christus opent wegen van gemeenschap, verkeerswegen naar God en naar den naaste. Christus maakt vrede. Maar de wet is vijandschap. Zij verbreekt alle gemeenschap, en breekt alle verkeerswegen op, en jaagt naar het volstrekte isolement. Dat is de verdoemde kracht der wet, vanwege de zonde. Dus, toen de Heere Zijn volk van de wereld afzonderde en het omtuinte met de wet van Mozes, toen deed deze

wet ook haar werking. Zij vervreemde de heidenen van de Joden en omgekeerd. Zij schiep een onverzoenlijke tegenstelling tus-schen Jood en Heiden. Die twee konden nooit tot elkander komen, zoolang de wet heerschte. Zoo was dus deze wet van Mozes een muur, waarvoor de Messiaansche vrede bleef staan, en waardoor hij niet heen kon breken. De vredeskrachten van de oude bedeeeling waren daar te zwak voor. Er was wel een begin van vrede. Er was reeds een schoone vredesgang. Maar het moest tot een doorbraak komen. Deze muur des afscheidsels moest doorbroken worden, wilde de Messiaansche vrede de gansche wereld overdekken, en deze in zijn glorie opnemen.

En toen is Christus gekomen. Geboren uit een vrouw, geworden onder de wet. Hij heeft Zich gesteld onder de wet, die verdoemt, die in isolement drijft, die alle gemeenschapswegen opbreekt, die den mensch verre houdt van God en den naaste. En zich stellende onder de wet, heeft Hij haar verdoemde kracht op Golgotha ervaren. Want er was op Golgotha geen gemeenschap meer met God en met de menschen. Daar liep geen enkele verkeersweg meer, noch naar den hemel, noch naar de aarde. Golgotha is het volstrekte isolement, de volstrekte verlatenheid. Maar toen geschiedde het wonder. Christus doodde de vijandschap. Dat wil zeggen: de wet verdoemde Hem, stootte Hem uit alle gemeenschap, uit alle verkeer. Hij ervoer wat het was: de wet is vijandschap. Maar zie, toen zeide Hij uit kracht van den eeuwig Geest nog ja tot God en tot de menschen. Hij werd wel geïsoleerd, maar isoleerde niet Zichzelf. Hij werd wel uitgestooten, maar verstootte Zelf niemand. Hij legde uit Zichzelf een weg naar God en naar de menschen, vanwege Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid. En toen was de wet uitgewerkt. Toen stierf haar vijandschap. Toen brak haar verdoemde kracht. En op hetzelfde moment stortte ook de muur des afscheidsels in elkaar. De doorbraak was gekomen. Christus won den vrede voor de gansche wereld. Zijn vredeskrachten waren geweldig. Het tempelgordijn scheurde. Dat betekende open toegang, gemeenschap met God als een Vader van allen en over allen. Een verkeersweg naar God, den Vader der lichten. En de nieuwe mensch was geschapen, de schoone gemeenschapsmensch, uit krachten van den Geest, die op kan gaan tot God en tot den naaste in eeuwige liefde. En nu kunnen allen komen, Jood en Heiden, komen uit alle geslacht en volk en tong en natie. Want er kan nu gemeenschap gesticht worden met allen door denzelfden Geest. Die én in Christus én in ons als Zijn lidmaten woont. Er komen nu ook verkeerswegen naar al de heiligen uit alle geslachten der aarde. Het gaat nu alles van den vrede bloeien door Hem, die vrede gemaakt heeft. De wet heerscht niet meer tot verdoemenis, maar Christus heerscht tot vrede. Jood en Heiden worden nu samen gebouwd op hetzelfde fundament van Zijn bloed, en wassen nu tezamen op tot een heiligen tempel in den Heere. Het komt nu overal tot verkeer, tot gemeenschap. Gods tabernakel is nu bij de menschen, en Gods tempelstad breidt zich nu over de wereld uit.

Vandaar de jubel van Paulus: Want Hij is onze vrede. In Hem zijn Jood en Heiden niet meer gescheiden. In Hem is er vrede in de ontmoeting tus-schen man en vrouw, ouders en kinderen, patroon en arbeider, volk en volk. In Hem zijn alle verkeerswegen naar elkander toe. Schoone verkeerswegen, omdat het paradijs terug is en de paradijsmensch geschapen is. De wereld is weer recht gebogen. Zij gaat nu van den vrede bloeien. Zij groeit nu uit tot een tempelstad met open poorten met rijke verkeerswegen tot God en tot elkander. En dat, omdat de schuld verzoend is en aan het recht der wet genoeg gedaan is door Hem.

Zullen wij ons laten gezeggen? De vrede komt niet uit 's menschen goeden wil, of met een actie voor gezins- en volksherstel of van de conferentietafels. De mensch mag zich duizendmaal vernieuwen en de wereld mag honderdmaal zeggen, dat de vrede nu komen zal: hij komt niet. Want hij komt niet van beneden op, uit krachten van deze wereld. Hij komt als een werk van Gods welbehagen in Jezus Christus. Onder elke nieuwe wereld, die men bouwen wil, ligt de verdoemde kracht der wet. Onder elke nieuwe gemeenschap, die men sticht, brandt het vuur der wet, die alle verkeerswegen verteert. Het is alles tevergeefs. Alleen in de kerk, in de communio sanctorum uit alle geslacht en volk en tong en natie, gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, daar is de vrede, daar zijn de verkeerswegen tot God, en tot elkander, die nu blijven tot in eeuwigheid. En daar wordt de vrede positief genoten als een weldaad Gods. Want deze kerk, gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarbinnen nu zullen komen Jood en Heiden naar het eeuwig voornemen Gods, deze kerk is nu de stad Gods, het Nieuw Jeruzalem, waarbinnen al Gods fonteynen zijn, in vrede bloeiende. En straks zal vanuit deze tempelstad de vrede zich uitbreiden over de gansche wereld, gelijk de waten den bodem der zee bedekken.

Wie waarlijk de kerk gezien heeft, die heeft den vrede gezien, die geworden is door Jezus Christus. Zie, er loopen schoone verkeerswegen tot God en tot elkander.

Voorwaar, Hij is onze vrede. Geloof in dezen Vredemaker, en kom tot Zijn vrede.

v. d. B.

KERKELUK LEVEN

OPPERVLAKKIG, SCHULDIG SCHRIJVEN.

In „Gereformeerd Kerkblad voor Drente en Overijssel" van 16 Aug. 1947 schrijft M. (ds J. H. Meuleman?):

„Ja, o raadselachtig gebeuren, zelfs in de kring der Vrije Evangelische Gemeente is men aan een vrijmaking niet ontkomen. Het zal U bekend wezen, hoe de predikant der Vrije Evangelische Gemeente te 's-Gravenhage zich heeft vrijgemaakt (!) en ondertussen een bereidwillig aangeboden onderdak heeft gevonden bij de broeders, die er een eigen opvatting van Art. 31 der Kerkenorde op na houden. Wie nu weet, hoe vrij de predikanten in de Vrije Evangelische Gemeente zijn in hun prediking, in de liturgie enz., kan hier slechts met verbazing toezien. We kunnen over de gang van zaken vele vragen stellen, die wel geen beantwoording zullen vinden".

We kunnen hier inderdaad allerlei vragen stellen, maar dan aan ds Meuleman. Weet ds Meuleman hoe ds Verhey preekt, n.l. Gereformeerd, naar Gods Woord, of niet? Weet hij, dat ds Verhey niet Gereformeerd is in zijn geloof aangaande de kerk, noch Gereformeerd in zijn opvatting van het kerkrecht? Acht hij, dat, wanneer men maar zelf vrij is om te preeken wat men voor recht houdt, en in de liturgie te handelen naar verkiezen, men ook de kerkelijke gemeenschap wel aanhouden mag en moet, met hen, die ook zoo vrij zijn, en wellicht preeken en liturgisch handelen geheel in strijd met wat men zelf meent dat naar den eisch van Gods Woord is? Kan men bij zulk eene beschouwing eigenlijk zich ook wel niet voegen bij de Hervormde Kerk? Hebben onze Vaders dan in 1834 en 1886 niet zeer verkeerd gedaan? Of waren die niet vrij in hunne prediking? En niet eveneens voor een groot deel vrij in de liturgie?

Bij deze vragen nog een positieve uitspraak. Ds Meuleman schrijft van „broeders, die er een eigen opvatting inzake Art. 31 der Kerkenorde op na houden". Blijkens het verband bedoelt hij daar ons, van de vrijgemaakte kerken mee. Laat dan hier de verklaring staan, dat onze opvatting van Art. 31 K.O. niet een „eigen" opvatting is, maar eenvoudig de natuurlijke zin van dat artikel. De voorstelling van dat artikel door prof. dr J. Ridderbos, prof. dr D. Nauta, de Synodes van 1942 e.v.j. maken er niets anders dan onzin van; dat is slechts knoeierij ter wille van de gelegenheid uitgedacht, maar geen oogenblik houdbaar voor Schriftuurlijk en Confessioneel denken.

10 Sept. '47.

S. GREIJLDANUS.

WIJZE VAN ARGUMENTEEREN DOOR SYNODALE PRAEADVISEURS TER TUCHTOEFENING.

Ds T. H. Meedendorp spreekt in „Ons Kerkblad" van de Geref. Kerk te Ureterp er over, hoe sommige menschen redeneeren, dat „waar zóóveel afgevaardigden van kerken bijeen zijn, en door zulke geloovige, Schriftgeleerde, ervaren menschen (vooral op een Generale Synode) onder aanroeping van den Naam des HEEREN nog wel, daar kunnen toch eigenlijk geen ongerechtigheden gebeuren, als waarvan die „vrijgemaakten" hen beschuldigen".

Hij deelt dan mede wat in Ureterp geschied is.

„Op 12 April '46 heeft de meerderheid van de Kerkeraad te Ureterp verworpen de zondige leerbesluiten en tuchtmaatregelen der laatste Synodes. Op 7 Mei '46 vergadert de classis Drachten der „Geref. Kerken in Nederland". Natuurlijk werd ook daar gesproken over het voorgevallene te Ureterp. En daar is op die classieke tafel ook aanwezig een advies van twee professoren (Synod. praeadviseurs). Dit advies luidde om ds Meedendorp en zijn mede ambtsdragers als nog te schorsen. Waarom? Met het oog op een eventueel proces over de kerkelijke goederen van de Geref. Kerk te Ureterp, ziet U.

Daar adviseerden dus menschen, die een vooraanstaande plaats innemen in het Kerkelijk leven en op de Synodes. Menschen, die goed thuis zijn in de Schrift en in het kerkrecht. Menschen, tegen wie wij dus vanwege hun ambt en gaven zouden moeten optien.

En zulke menschen, „vertrouwensmenschen" van de Synode, adviseeren om ambtsdragers te schorsen. Omdat die ambtsdragers valsche leeraars zijn? Omdat zij een zonde hebben gedaan, die hen voor de wereld eerloos maakt en die der kerk schandelijk is? Omdat zij zóó zwaar hebben gezondigd, dat dit in een gewoon lid der kerk afschijndswaardig gerekend moet worden?

Wel neen! aan zulke geestelijke motieven komen deze professorale praeadviseurs niet eens meer tot. Maar zij voorzien reeds, dat daar in Ureterp straks zal worden geprocedeerd voor de wereldlijke rechtbank. En wanneer dan alsnog die ds M. en zijn mede-ambtsdragers zijn geschorst door de classis, dan staan

COR
Het
over
31 M
geven
voldoe
3 Oct
„De
naam
Abel
neerd,
betale

zij in
sprak
goeder
Daa
In der
Dan l
vaart.
Nat
deze
ook w
recht
felijke
Maa
tot se
zulke
kelijke
schors
pleiter
neer t
lijke t
b r u
die g
enz. d
scheid
men.
En
zulk
dan is
trek u
verblu
valt, t
En on
Uit
wijzen
10 Sep

DE C
Volg
benoet
in de
public
lijke v
loovig
ren zij
Dat
stellen
oefent
drager
tegen
een st
„resul
registr
Nat
worden
der ge
wacht
torici.
schille
wege
ingezo
geschr
we sle
gevau
ten V
ten be
lijke v
Daarb
en de
Hoe
in ha
(altha
nemen
hem
Men h
door c
prof.
„De
catego
Noven
aan d
daarva
leenen
In t
dat zij
ontzeg
gen in
is ges
vermel
luister
Op
volgen

CORRESPONDENTIE.

Het is ons plan volgende maand te disponeeren over het abonnementsgeld van 1 October 1947—31 Maart 1948. Abonnees, die er de voorkeur aan geven het verschuldigde bedrag ad f 4.— per giro te voldoen, verzoeken wij vriendelijk dit te doen vóór 3 October a.s. op postrekening No. 406040 Bureau „De Reformatie”, met vermelding van den juiste naam volgens het adresbandje.

Abonnees welke via den Boekhandel zijn geabonneerd, moeten niet aan ons, doch aan hun boekhandel betalen.

De Uitgevers.

zij in mindere positie; dan staan zij zwakker om aanspraak te kunnen maken op de kerkelijke stoffelijke goederen.

Daarom, classis Drachten, ga over tot schorsing! In den Naam des Heeren! Als voor Gods aangezicht! Dan helpt ge Ureterp's kerk het profijteliĳk, daar vaart zij straks voor de rechtbank wél bij.

Natuurlijk schuift men van „Synodale” zijde onder deze beweegreden van de adviseerende professoren ook weer een geestelijk fundament: wij hebben toch recht en roeping om op te komen ook voor de stoffelijke goederen van Christus' kerk?

Maar ik aarzel niet, om, wanneer men bij advies tot schorsing van ambtsdragers in Gods kerk, met zulke stoffelijke motieven gaat werken als: 't is makkelijker en voordeliger straks eventueel tegen geschorste dan tegen niet geschorste ambtsdragers te pleiten voor den rechter — ik aarzel niet om rustig neer te schrijven: hier is verwording van de kerkelijke tucht bij zulke hooge leidslieden, hier is misbruik willen maken van de tucht, die geestelijk is, door te benadrukken: kerkgebouw enz. die stoffelijk zijn. Hier is een breuk, een scheiding, wat prof. Holwerda noemt, bij de normen.

En wanneer men van ons dan tóch eischt, dat wij zulk een leiding zullen vertrouwen, zonder reserve, dan is ons antwoord in den Naam des Heeren: onttek u zoo spoedig mogelijk aan zulk een leiding van verblinde leidslieden, eer ge zélf met hen in de gracht valt, ter wille van het recht en de waarheid Gods. En om uwer zielen zaligheid. Ja, die beiden”.

Uit dergelijke argumenteering kunnen we de denkwijzen en de handelwijzen dezer Heeren leeren kennen. 10 Sept. '47.

S. GREIJ DANUS.

DE CENSUR DER PROFESSOREN.

Volgens besluit van deputaten, door onze synode benoemd voor eventuele samenspreking, hebben wij in de afgelopen weken een begin gemaakt met de publicatie van een reeks gegevens over de schandelijke wijze, waarop na 1942 een aantal trouwe geloovigen op tyrannieke manier van de tafel des Heeren zijn geweerd.

Dat was echter nog maar een begin van het ontstellend relaas der feiten. Immers, de ontaarde tucht-oefening keerde zich vooral tegen de voorgangers, de dragers van het bijzondere ambt in de gemeente (en tegen de kandidaten voor den dienst des Woords op een speciale manier). Het blijkt ook hier noodig, de „resultaten” van deze kerkverwoestende methode te registreren voor het heden en de toekomst.

Natuurlijk kan er ook in dit geval niet aan gedacht worden, een volledig overzicht te geven van den gang der gebeurtenissen in hun samenhang. Die taak blijft wachten op samenvattende publicaties van kerkhistorici. We herhalen daarom ook niet meer de verschillende bindingsbesluiten en dreigementen, die vanwege de generale synoden sinds 1942 de kerken zijn ingezonden (we verwijzen daarvoor naar de diverse geschriften der laatste jaren). Eveneens herinneren we slechts terloops aan de wegzending van enkele afgevaardigden uit de generale synode (de predikanten Van Dijk en B. A. Bos). Onze taak zal zich moeten beperken tot de zoo beknopt mogelijke letterlijke weergave van de taal der gestreken vonnissen. Daarbij zullen we ook de wering van de kandidaten en de uitsluiting van geheele kerken niet voorbijzien.

Hoewel de procedure betreffende prof. Schilder in haar bijzonderheden bekend genoeg heeten mag (althans bij de werkelijk meelevende gemeenteleden), nemen wij volledigheidshalve den tekst van het over hem gevelde schorsingsbesluit hier nog eens over. Men herinnert zich, hoe op 6 October 1942 (toen al!) door de synode ten aanzien van prof. Greijdanus en prof. Schilder het volgende besluit genomen werd:

„De synode, eischt van beide hoogleeraren de categorische verklaring — en dit schriftelijk vóór 15 November a.s. — dat zij zich de facto conformeren aan de besluiten der synode en aan de uitvoering daarvan op loyale wijze hun medewerking zullen verleenen”.

In hun antwoord schreven de beide hoogleeraren, dat zij meenden aan de synode „alle recht te moeten ontzeggen, om ons een eisch te stellen van zoodanigen inhoud en op zoodanige wijze, als in Uw brief is geschied”. De verdere historie van dien „eisch” is vermeld in prof. Schilders apologie: „De waarheid luistert nauw”.

Op 25 Febr. 1944 werden aan prof. Schilder de volgende ultimatieve vragen voorgelegd (nadat op

dienzelfden datum de synode reeds had uitgesproken, „dat hij zich aldus schuldig gemaakt heeft aan de in art. 80 K.O. genoemde zonde van scheurmaking”):

1. Of gij hartelijk leedwezen uitspreekt over de door U aangenomen houding tegenover de Synode?

2. Of gij U conformeeert aan de besluiten van de Synode Sneek-Utrecht in haar voortgezette zittingen sedert September 1942 genomen?

3. Of gij erkent, dat Uw adviezen, aan de Kerk van Kampen in Uw schrijven van October 1942 gegeven, hadden moeten zijn nagelaten?

4. Of gij belooft, niets te zullen leeren, wat met de leeruitspraken van de Synode van Sneek-Utrecht niet ten volle in overeenstemming is?

5. Of gij belooft, dat gij op geenerlei wijze tegen die leeruitspraken in de kerken actie zult voeren?

Deze vragen spreken voor zichzelf; vooral nu, na enkele jaren. De leugen-bewering, dat feitelijk niemand om de leer werd bemoeilijkt, is hierdoor al afdoende weerlegd.

Zoals bekend, beantwoordde prof. Schilder deze vragen, na een korte toelichting, telkens met „neen”. Op 23 Maart 1944 volgde zijn schorsing met het volgende vonnis:

„De Generale Synode....., overwegende:

1e. dat prof. Schilder in een schrijven van Oct. '42 aan den kerkeraad van Kampen o.m. geadviseerd heeft, dat deze het door die Synode beslotene overeenkomstig art. 31 K.O., niet voor vast en bondig besluit zou houden;

2e. dat hij niet voldaan heeft aan de door de Synode van Utrecht uitgesproken verwachting, te erkennen, dat zijn adviezen aan de kerk van Kampen hadden moeten worden nagelaten;

3e. dat hij zich, ook zelfs na herhaalde oproeping, onttrokken heeft aan de behandeling van de dusgenaamde meningsverschillen in de zittingen van de Synode van Sneek-Utrecht, in Mei-Juni 1942;

4e. dat hij tegen de leeruitspraken der Synode geen gravamina of andere bezwaren bij deze Synode ingediend heeft, en thans deze leeruitspraken, hoewel de Synode die tegen door anderen ingebrachte gravamina bevestigd en gehandhaafd heeft, openlijk bestrijdt;

5e. dat hij de kerken opwekt de binding aan die leeruitspraken niet te aanvaarden, als ook in strijd met de beslissing van de Synode van Sneek-Utrecht, dat de classes zich bij de examina vergewissen moeten van de instemming der kandidaten met die leeruitspraken, te handelen;

6e. dat hij geweigerd heeft zijn leedwezen over de door hem aangenomen houding uit te spreken, te erkennen dat zijn adviezen aan de kerk van Kampen in zijn schrijven van Oct. '42 gegeven, hadden moeten zijn nagelaten, te beloven niets te zullen leeren wat met de leeruitspraken van de Synode van Sneek-Utrecht niet ten volle in overeenstemming is en te verklaren, dat hij op geenerlei wijze tegen die leeruitspraken in de kerken actie zal voeren; en dat hij alzoo volhardt in de door hem aangenomen houding tegenover de Synode als wettige vergadering van de Gereformeerde Kerken;

spreekt uit, dat hij zich aldus schuldig gemaakt heeft aan de in art. 80 K.O. genoemde zonde van scheurmaking, en besluit:

1e. met diep leedwezen hem, op grond van artt. 79 en 80 K.O. en op grond van de „Regelen betreffende de beëindiging van de schorsing in, en het verlenen van verlof uit den dienst van hen, die aan de Theologische Hoogeschool van de Gereformeerde Kerken in Nederland in vasten dienst onderwijs geven” in zijn ambtelijke bediening als hoogleeraar aan de Theologische Hoogeschool en als Emeritus-Dienaar des Woords van de Gereformeerde Kerk van Rotterdam-Delfshaven te schorsen voor den tijd van drie maanden, teneinde hem gelegenheid te bieden zijn afdwaling te belijden en alsnog zich nader te verklaren met betrekking tot de hem voorgelegde vragen, waartoe de Synode hem met allen aandrang opwekt en waartoe zij van den Heere bidt, dat Hij hem geve alles wat hij in dezen weg behoeft.....” (het slot spreekt alleen over de adressen voor kennisgeving van dit vonnis).

Het moderamen van die synode liet op het vonnis deze zinsnede volgen: „Met groote droefheid heeft de Synode deze beslissing genomen, doch na de pertinent-onthoudende antwoorden van prof. Schilder bleef haar geen andere weg open.....” („Toelichting”, pag. 49).

Op 26 Juli 1944 werd prof. dr S. Greijdanus in zijn ambten geschorst. Zijn vonnis luidde:

„De Generale Synode....., overwegende:

1. dat prof. Greijdanus niet bereid is zich gewillig te onderwerpen aan de uitspraak der Synode over zijn gravamina;

2. dat hij zich opzettelijk en welbewust keert tegen het besluit der Synode van 16 Dec. '43, dat in onze Kerken niets mag worden geleerd, dat met de leeruitspraken van 1942 niet ten volle in overeenstemming is;

3. dat hij blijkens meerdere publicaties zijn afwijkend gevoelen blijft propageeren en daarin de kerken opwekt de bindendverklaring, inzake het door hem betwiste punt niet te aanvaarden, waardoor groote onrust, verwarring en tweedracht in onze Kerken werd aangericht;

4. dat hij, vermaand over dit optreden naar aan-

KORTE NOTITIES.

We noemen géén namen.

Maar in een Kerkbode lezen we, dat in een gemeente, groot tienduizend zielen, in een kerkgebouw, dat plaats biedt aan twaalfhonderd kerkgangers, zegge tweehonderd personen den avonddienst bezochten: „Jongens — een enkele. En die er zijn, schamen zich voor hun gemeente, schamen zich voor de ledige plaatsen”. En de vraag wordt in dat Kerkblad opgeworpen: „Is onze stad geestelijk aan het versterken? Is er geen honger meer?”

We noemen geen namen.

Want wat hier gesignaleerd wordt, staat niet op zichzelf.

Zoo is het in vele steden.

Maar we gelooven, dat de vraag: „Is er geen honger meer?” eerst dan kan worden gesteld als er een andere vraag is voorafgegaan. Deze: „Is er nog brood?”

In een Jeugdkrant, uitgegeven als bijlage van een Kerkbode in X. lezen we een artikel over: „Sportverdwazing”. Met de strekking van dat artikel waren we het goed eens. Maar als de schrijver van genoemd artikel het heeft over een „onzinnige hardlooperswedstrijd en wijst op Psalm 147:10b en 11: „Hij (d.i. de HEERE) heeft geen welgevallen aan de beenen des mans: de HEERE heeft een welgevallen aan degenen, die op Zijn goedertierenheid hopen”, dan wordt het ons toch wel een beetje te machtig. Dan moeten we denken aan een paar visschersvrouwtjes, die zich zéér principieel tegen de invoering van het vak „Lichamelijke oefening” op een Christelijke school verzetten met een beroep op den text, dat „de lichamelijke oefening tot weinig nut is”.

Brengt men Psalm 147 in dit verband te pas, dan kan men zich ook wel verzetten tegen hengstenkeuring en het paardenstamboek. Want in vers 10a staat: „Hij (d.i. de HEERE) heeft geen lust aan de sterkte des paards”.

Het gaat in Psalm 147 niet tegen sterke paarden en tegen sterke beenen, tegen het stamboek en tegen de sport, maar tegen menschen, die op sterke paarden en op sterke beenen vertrouwen, die hun hoop stellen op een sterk leger in oorlogstijd, en die vergeten, dat de HEERE de poorten van Jeruzalem van sterke grendelen voorziet en dat Hij Slons landpalen in vrede stelt (vs 13 en 14).

Men gebruikte toch de Schrift recht! D. E. C.

leiding van het geschrift: De verklaring der Synode van 1905 enz., geweigerd heeft te erkennen den goeden kerkelijken weg verlaten te hebben en evenmin heeft willen beloven zich voor herhaling te zullen wachten;

5. dat hij bij herhaling, zoowel in brieven aan de Synode als in publieke geschriften, door niet deugdelijk bewezen, zelfs onbewijsbare beschuldigingen en verdachtmakingen den goeden naam en eer der Synodes van 1905, 1939/43 en 1943/44 heeft aangetast en daardoor tegen 't vijfde en het negende gebod van de Wet des Heeren, naar de uitlegging van den Heidelb. Catechismus, is ingegaan;

6. dat hij over dergelijke uitlatingen reeds door de Synode van 1939/43 in haar schrijven van 29 April 1943 en daarna namens de thans zittende Synode in de samenspreking van 12 April 1944 vermaand is geworden en niettemin geen enkele beschuldiging of verdachtmaking heeft willen terugnemen en daarover zijn leedwezen heeft willen uitspreken, zoodat hij de kerkelijke vermaning hardnekkig verwerpt;

spreekt uit, dat hij zich aldus heeft schuldig gemaakt aan bestrijding van de leeruitspraken na de beslissing over zijn gravamina, aan voortgaande onwilligheid om zich aan het oordeel der meeste kerkelijke vergadering te onderwerpen, aan het aanrichten van scheuring en tweedracht in de Kerken, en aan herhaalde overtreding van het 5e en 9e gebod;

en besluit met diep leedwezen prof. dr S. Greijdanus ingaande heden, 26 Juli 1944, op grond van het Onderteekingsformulier, zoowel voor de Dienaren des Woords, als voor de Hoogleeraren der Theologische Hoogeschool en volgens art. 79 en 80 der Kerkenordening, en in zijn rechten als Emeritus Hoogleeraar aan de Theologische Hoogeschool, behoudens zijn financiële rechten, en als Emeritus Dienaar des Woords van de Gereformeerde Kerk van Paesens e.a. te schorsen voor den tijd van drie maanden, teneinde hem gelegenheid te geven tot verootmoediging te komen en van deze dwaalwegen terug te keeren, waartoe de Heere hem genadig verleene alles wat hij in dezen weg van noode heeft.....” (het slot handelt over de wijze van publicatie).

We constateeren weer (zie het begin van het vonnis): de binding aan de leer van 1942 geeft hier grond voor schorsing. Andere opmerkingen houden we op dit oogenblik maar terug. L. DOEKES.

DE WAARHEID!

Dr H. N. Ridderbos heeft in „De Strijdende Kerk” in een artikel, getiteld: „Waarom niet de waarheid gezegd?” aanmerkingen gemaakt op een schrijven dat door de deputaten onzer Kerken voor de (oud)Gereformeerde Kerken in Duitschland aan de kerkeraden van die Kerken was gezonden.

Hij neemt dat stuk over, dat wij hier ook laten volgen, opdat elk der lezers kan zien, waarop dr Ridderbos critiek meent te moeten uitoefenen.

DEPUTATEN VAN DE GENERALE SYNODE DER GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND VOOR DE (OUD)GEREFORMEERDE KERKEN IN DUITSCHLAND.

Aan de Kerkeraad der (Oud)Gereformeerde Kerk te

Weleerwaarde en Eerwaarde Broeders!

Deputaten der Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland voor de (Oud)Gereformeerde Kerken in Duitschland brengen het volgende onder Uwe aandacht.

a. De Generale Synode van 1939 en daarna heeft met betrekking tot de leer der Sacramenten uitgesproken, dat de Sacramenten, zullen ze waarlijk Sacramenten zijn, verzegeling zijn van geschonken inwendige genade. Deze uitspraak is tot bindende leer verheven, en, hoewel eene verbreking van het accoord van 1905 en in strijd met de Drie Formulieren van Eenigheid, in 1943 en 1946 ondanks in-gebrachte bezwaren, gehandhaafd.

b. Dezelfde Generale Synode heeft, in strijd met de artikelen 31 en 79 van de Kerkenordening, Hoog-leraren en Predikanten geschorst en afgezet, terwijl door dezen niet anders was gedaan, dan han-delen naar den eisch van art. 31 der Kerkenordening.

c. Ons is ter oore gekomen, dat door de Parti-culiere Synode der (Oud)Gereformeerde Kerken in Duitschland afgevaardigden zijn benoemd naar de Generale synode der „Gereformeerde Kerken”, die bovenstaande besluiten hebben genomen, en dat zij deze synode voor de wettige Synode van de Gere-formeerde Kerken houden.

Om deze reden doen voornoemde Deputaten een dringend beroep op U om een ernstig onderzoek te willen instellen naar den inhoud en de beteekenis van de gedane leeruitspraken en de rechtmatigheid van de schorsingen en afzettingen, en naar de wet-tigheid van deze synode, en verzoeken U ons te willen ontvangen voor het geven en doen geven van voorlichting.

d. Wij verzoeken U vriendelijk en dringend op dit schrijven zoo spoedig mogelijk te willen antwoor-den, opdat wij in staat zijn voor de personen, die U zullen bezoeken, de benodigde vergunningen aan te vragen voor het overschrijden van de grens.

e. Wij richten ons tot U in de heilige overtuiging, dat de tijdelijke inwoning Uwer Kerken in het ver-band der Gereformeerde Kerken in Nederland in-houdt, dat U gemeenschap onderhoudt met de Ge-reformeerde Kerken in Nederland, die zich hebben vrijgemaakt van bovengenoemde zondige synode-besluiten.

Met heilbiede en broedergroeten,

Namens Deputaten,
G. VISÉ, Praeses.
J. VAN RAALTE, Scriba.

Dr Ridderbos is over dat schrijven nog al gebelgd. Hij richt aan het adres van Deputaten het verwijt van leugenachtigheid.

Zijn critiek komt hierop neer:

1e. Deze deputaten hebben zich in dat schrijven bediend van eenen naam, die hun niet toekomt, en die misleidend was, zoodat de kerkeraden ginds ge-noodzaakt waren het stuk op „echtheid” te onder-zoeken.

2e. Die deputaten wekken de valsche voorstelling, dat er sinds 1939 maar ééne „synode” heeft verga-derd.

3e. Die deputaten dienen hunne Kerken aan als de wachters van 1905, terwijl die het accoord van 1905 juist hebben losgelaten, maar de „synode” (ik wil dr Ridderbos ook best het genoegen doen „synodes” te zeggen) heeft 1905 juist vastgehouden.

4e. Die deputaten hebben niet de besluiten der „sy-nodes” letterlijk aan die Kerken doorgegeven, maar deelen die in hunne eigen woorden mee.

5e. Die deputaten geven van die besluiten der „sy-nodes” eene valsche voorstelling.

Wij veroorloven ons enkele opmerkingen tegen dit schrijven van dr Ridderbos.

1. Wanneer hij aanmerking maakt op het feit, dat wij den naam GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND gebruiken, en deputaten in dat schrij-ven zulks ook doen, is daarin voor die kerken niets misleidend geweest: die wisten uitnemend goed, van wie 't bedoelde stuk kwam, want de namen der twee ondertekenaars zijn daar niet onbekend; evenmin waren zij er onkundig van, dat er in Nederland in de Gere-formeerde Kerken eene scheuring is gekomen; zij wa-ren er ook mede op de hoogte, bij welk deel van die

gescheurde Kerken de ondergeteekenden behoorden.

Daarom is het dan ook onwaar, dat dr Ridder-bos zegt, dat de kerken in Duitschland in de nood-zaak hebben verkeerdt om deze brieven op hunne ech-theid te onderzoeken.

Trouwens, die kerken hebben dat ook heelemaal niet gedaan, en daarom is die opmerking van dr Rid-derbos een klein stukje nonsens. Misschien zeg ik met dat laatste woord iets te veel, want heelemaal nonsens is het ook weer niet, daar dr Ridderbos met zijn schrijven wel eene bedoeling heeft: „De Strijden-de Kerk” is immers het blad van „das Propaganda-Ministerium”.

Maar dat die kerkeraden van over de grens geen onderzoek hebben ingesteld naar de echtheid van den in dat stuk gebruikten naam GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND, is duidelijk.

Want hadden zij dat gedaan, dan zouden ze twee dingen gedaan hebben: dan waren zij (ik noem hem nu maar) naar dr Ridderbos gegaan en hadden hem gevraagd: „Wij hebben dat stuk gekregen, wilt U ons eens inlichten hoe het daarmede staat”, en dan waren zij ook naar ds Visé gegaan (ik noem dien nu maar) en hadden hem ook eene soortgelijke vraag gesteld: „U hebt ons dat stuk gestuurd; wilt U ons eens inlichten, hoe het daarmede staat? Gij gebruikt den naam „Gereformeerde Kerken” en er zijn ook an-deren die den naam „Gereformeerde Kerken” gebrui-ken; wij willen graag van weerszijden inlichtingen hebben, opdat wij objectief kunnen beoordeelen, wie dien naam terecht, en wie hem ten onrechte gebruikt; want wij willen weten, welke van die twee de voort-zetting zijn van wat voorheen de „Gereformeerde Kerken in Nederland” waren!”

En dat hebben die Kerken niet gedaan.

Het stuk van dr Ridderbos wekt de voorstelling, dat de kerkeraad van Bentheim heel verlegen bij hem is gekomen om te vragen: Waar komt dat stuk toch vandaan?

Dr Ridderbos kan dat misschien de lezers van „De Strijdende Kerk” wijs maken ten behoeve van „das Propaganda-Ministerium”, maar hijzelf weet wel an-ders!

De beschuldiging van misleiding wijs ik dan ook af, want in ons stuk is duidelijk sprake van twee-erlei Gereformeerde Kerken, n.l. van die, welke in „synode” vergaderd, de bekende besluiten namen en naar wier „synode” de (oud)Gereformeerde kerken afgevaardigden benoemden, en van die, welke zich van dezelfde besluiten vrijmaakten. Wil dr Ridder-bos de lezers van „De Strijdende Kerk” de broeders in Duitschland soms voorstellen als onnoozele hal-zen, die het nog niet eens door hadden, dat de „sy-node” der „Gereformeerde kerken”, die de bekende be-sluiten namen hen toch zeker niet zou opwekken tot vrijmaking?

Maar het gaat er om, wie inderdaad recht hebben op dien ouden naam: GEREFORMEERDE KER-KEN. En dat hangt samen met de vraag, waar het nieuwe is gekomen: eene nieuwe leer, en een nieuw kerkrecht. Ik geloof niet, dat wij hét daar-over met dr Ridderbos eens worden, maar dat die „synodes” van hem hebben gedaan, wat door die de-putaten is signaleerd, probeert hij wel te weerleg-gen, maar hij kan die feiten niet loochenen. Die lig-gen er.

2. Die opmerking over die ééne „synode” kunnen we gevoeglijk laten rusten. Ook ten aanzien van de duitse kerken ligt daarin niets misleidends, omdat die daarmede wel op de hoogte zijn.

3. Van meer beteekenis is de opmerking, dat wij ons ten onrechte hebben aangediend als de wachters van 1905, maar dat zijne „synodes” het accoord van 1905 juist hebben gehandhaafd, en dus die kerken, die het met deze „synodes” houden.

Hier zegt dr Ridderbos eene onwaarheid van zijne „kerken” en van zijne „synodes”.

Want dat rust op de stelling, dat het besluit van 1942 hetzelfde is als dat van 1905, en dat is niet waar, en dr Ridderbos kan dat ook weten.

Op de Synode van 1905 is dadelijk na die gevallen beslissing een bezwaarschrift van prof. L. Lindeboom tegen dr A. Kuyper Jr (feitelijk tegen eene uitspraak van de Prov. Synode van Friesland, maar het ging over eene uitdrukking van dr A. Kuyper Jr) behan-deld over het wedergeboren zijn van Paulus; daar is toen uitgesproken, „..... dat deze zaak op grond van de Belijdenis niet tot beslissing kan worden gebracht”, en verder: „dat de Synode de betrokken broeders op-vekt om elkander in dit verschil in liefde te dragen; en dat zij den wensch te kennen geeft, dat ieder zich in zulke teedere en onzekere zaken met alle voorzich-tigheid en bescheidenheid uittale”.

Dr Ridderbos zal zeggen: Maar daar ging het niet over de pas genomen besluiten, doch over eene con-crete zaak!

Ik wil antwoorden: Dat was een concreet geval met betrekking tot het genomen besluit.

En daarvan heeft de Synode van 1905 gezegd (ik geef het nu met eigen woorden weer): Er is twee-erlei meening: die van Kuyper en van Lindeboom; de eerste zegt, dat de Doop eene inwendige aanwezige genade verzegelt, de tweede, dat hij uitsluitend een zegel is van de belofte Gods; zij mogen elk hunne meening leeren, de eene zoowel als de andere, maar zij moeten elkaar alsjeblieft niet al te hard te lijf gaan.

Maar de „synode” van 1942 heeft gezegd: Er is maar ééne meening, en „Elke propaganda, met name door ambtsdragers tegen deze aangenomen leer dient te worden nagelaten en geweerd”.

Dat was in 1943 en zoo werd toen officieel namens de „synode” aan de Kerkeraden geschreven.

Daar werd het „accoord van 1905” tot bindende leer gemaakt met bovendien eene é é n z ij-dige (1905 kent twee gelijkwaardige zijden!) inter-pretatie.

Zoo hebben de „synodes” de wacht betrokken bij 1905!

„Er is niets veranderd!”, „er is iets ouds gehand-haafd!”, heeft dr Ridderbos eens gezegd (ik heb het hem zelf hooren zeggen) en vele synodale broeders zeggen het met hem.

Als ik dat hoor, moet ik weer denken aan „das Propaganda-Ministerium” van eenen anderen Doctor en diens terminologie, die precies dezelfde was, als die wij voordien gewoon waren te gebruiken, zooals b.v. het begrip „Freiheit”; maar wat hij daarmede bedoelde, gaven wij vroeger eenen anderen naam!

4. Dr Ridderbos klaagt ook, dat die deputaten niet den eigenlijken tekst van de besluiten der „synode” aan de duitse kerkeraden hebben meegedeeld.

Ik wil alleen opmerken, dat de door de deputaten gegeven voorstelling van zaken niet onjuist is, en dat het juist de bedoeling was om die kerkeraden daarvan volledig op de hoogte te stellen; dat die de-putaten dat ook uitdrukkelijk in hun schrijven heb-ben laten uitkomen, EN DIE KERKERADEN OP-WEKKEN OM ER KENNIS VAN TE NEMEN.

Daarom is deze opmerking van dr Ridderbos on-waardig.

5. Ik kom thans tot de hoofdzak.

Dr Ridderbos beweert, dat geen éneke „synode” heeft geleerd dat de sacramenten inwendige aanwe-zige genade verzegelen en dat als bindende leer is voorgeschreven, zooals door die deputaten is voorge-steld.

Hier spreekt dr Ridderbos tegen beter weten in.

Of is het soms niet waar, dat de „synode” „De-putaten voor zwaarigheden” benoemde, die o.a. met cand. Schilder samenspraken, en dat die Deputaten van dien candidaat ter „synode” ook hebben geklaagd, dat hij niet wou aanvaarden, dat de Sacramenten in-wendige aanwezige genade verze-gelen?

Dat niet alleen; maar ook dat hebben zij ge-klagd!

Wisten die Deputaten soms niet, wat de bedoeling van de „synode” was? Hebben zij „misgetast”, zoo-als „das Blatt des Propaganda-Ministeriums” „De Strijdende Kerk” het indertijd signaleerde? „Kom, kom, dr Ridderbos was ook ter „synode”, en weet dus ook wel, dat de „synode” zelf bij de behandeling van die zaak juist aan dat punt van die klacht der Deputaten heeft toegevoegd: „gelijk in de Nederlandsche Geloofsbelijdenis art. 33 geleerd wordt”.

Dat was toch zeker wel van de „synode”.

Dr Ridderbos zal zeggen: „Maar de „synode” heeft dat teruggenomen!

Dat staat uitdrukkelijk in de Acta!”

„Ik antwoord: De „synode” heeft het NIET terug-genomen. Wij weten nu wel zoo langzamerhand, dat wij de uitspraken van die „synodes” op een goud-schaaltje moeten wegen om precies te weten, wat ze wel, en wat ze niet wil zeggen.

Want inderdaad is gezegd, dat de „synode” het be-treurt, dat de voorstelling is ingeslopen, dat cand. Schilder zou zijn geweerd, omdat hij niet wilde aan-vaarden, dat de Sacramenten inwendige aanwezige genade verzegelen.

Maar hoe sloop die voorstelling in?

Doordat de „synode” zelf onder die klacht nog eens een extra streep zette.

Is dat nu een „synodale” uitspraak geweest, of niet?

Jawel!, maar de „synode” betreurt het, dat deze voorstelling is ingeslopen, en heeft dat dus terug-genomen!, beweert men.

Maar hier hebben wij het goudschaaltje nodig.

Want feit is, dat de samenspreking met cand. Schilder juist op dit punt is vastgelopen. Die heeft aan deze Deputaten bericht, „dat ik Uw stelling, dat de Sacramenten het aanwezig geloof verzegelen onder geen beding kan aanvaarden”.

Daarop hebben Deputaten ook die klacht ter „sy-node” gebracht, en de „synode” zegt: Wij zullen hem wel mores leeren, want hij komt daarmee in strijd met art. 33 van de Geloofsbelijdenis!

En als dan later de kerkleden de consequentie van zulk eene uitspraak trekken, dan is het ten onrechte ingeslopen.

Maar heeft de „synode” toen gezegd: „Wij hebben niet bedoeld, dat de Sacramenten inwendige aan-wezige genade verzegelen!”?

Volstrekt niet.

Want de „synode” bedoelde dat wel!

Dat blijkt ook uit andere dingen.

Heeft niet de „synode” eene TOELICHTING ge-g geven ter verduidelijking van die befaamde beslui-ten, die reeds deze leer voorzichtig naar voren brengt?

Is daarop niet een PRAEADVIES gevolgd, dat dit heel duidelijk heeft gedaan?

zegd: Er is
n, met name
n leer
ieel namens
en.
indende
éénzijd-
den!) inter-
etrokken bij
uds gehand-
(ik heb het
le broeders
n aan „das
eren Doctor
de was, als
iken, zoals
ijdaarmede
en naam!
putaten niet
er „synode“
gedeeeld.
le deputaten
juist is, en
kerkeraden
dat die de-
hrijven heb-
LADEN OP-
IEMEN.
lderbos on-
de „synode“
dige aanwe-
ende leer is
n is voorge-
weten in.
ode“ „Depu-
a. met cand.
putaten van
eklaagd, dat
menten in-
e verze-
bben zij ge-
de bedoeling
getast“, zoo-
riums“. De
signaleerde?
synode“, en
zelf bij de
punt van die
„gelijk in de
33 geleerd
de“. „synode“ heeft
NIET terug-
aerhand, dat
p een goud-
eten, wat ze
ode“ het be-
n, dat cand.
t wilde aan-
e aanwezige
f onder-
n extra
geweest, of
et, dat deze
dus terug-
tje noodig.
t cand. Schil-
de heeft aan-
lling, dat de
egelen onder-
icht ter „sy-
ij zullen hem
nee in strijd
equentie van
ten onrechte
„Wij hebben
vendige aan-
CHTING ge-
ande besluit-
oren brengt?
olg, dat dit

Ik hoor Ridderbos en „De Strijdende Kerk“ al weer zeggen, het uit den treure herhaalde: „Die Toelichting en dat Praeadvies zijn niet bindend!“ Laat ik daar tegenover vragen: Vertolken zij de meening van de „synode“? De „synode“ heeft het noodig geacht om beide aan alle Kerkeraden toe te zenden. Waarom?
OPDAT DIE GOED Zouden WETEN, WAT DE BEDOELING VAN DE „SYNODE“ WAS MET HET DOOR HAAR „HERHAALDE“ 1905.
Heeft later soms ooit eene „synode“ gezegd: „Die Toelichting en dat Praeadvies geven de bedoeling van de „synode“ heelmaal averechts weer! Het was niet onze bedoeling om te zeggen, dat de Sacramenten inwendige aanwezige genade verzegelen, maar wij als „synode“ bedoelden, dat zij een zegel zijn van de belofte Gods alleen!“
Mij is zooiets niet bekend.
Men heeft dat allemaal rustig laten staan, en is gaan camoufleren, dr Ridderbos mee.
En daarom moeten menschen, die daar achter staan, niet komen met de opmerking: „Waarom niet de waarheid gezegd?“
En ik heb slechts eene vraag: „wanneer zullen wij den tijd beleven, dat enkel de waarheid genoegzaam geacht wordt als middel om zijn zaak te verdedigen?“
Neede. J. VAN RAALTE.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

EEN EIGENAARDIGE MEDEDEELING.

In het dagblad „Trouw“ van Zaterdag 30 Augustus 1947 komt voor een eigenaardige mededeeling. In een verslag van de conferentie van Leeraren aan Chr. Lycea en Gymnasia lezen we:

„Ter vergadering werd medegedeeld, dat de vereniging, te zamen met de Chr. Vereniging van Leraren bij het Voorbereidend Hoger Onderwijs en de Bond van besturen dezer inrichtingen een commissie in het leven had geroepen, die zal rapporteren over het geven van godsdienstonderwijs op de middelbare scholen en over de grote moeilijkheid t.a.v. de voorziening van leraren in dit vak. Tot nu toe geschiedt het slechts sporadisch door voor het vak opgeleide leraren en wordt het veelal opgedragen aan predikanten, die niet tot het lerarencorps behoren. Dit levert zeer grote bezwaren op, waarmede vrijwel alle christelijke middelbare scholen worstelen. Met grote belangstelling wordt naar dit rapport, dat spoedig te verwachten is, uitgezien.“

Inderdaad, we zijn zeer nieuwsgierig naar dit „Domineesrapport“. 't Zal wel een slecht rapport zijn. Dominee heeft vast geen voldoende. Hij is op de leeraarsvergadering beslist 'n vreemde eend in de bijt. Immers, hij mist ten eenenmale, wat al de andere leeraars wel bezitten, n.l. vakbekwaamheid. Hij heeft geen vakopleiding gehad. Wij mogen op het rapport van de commissie niet vooruitloopen, maar wellicht is één voorstelling niet al te gewaagd, dat de commissie zal voorstellen een cursus in te stellen voor vakbekwaamheid voor predikanten. Ga zij gerust mede, o predikant, met uw catechisanten, die zich voorbereiden voor een diploma vakbekwaamheid!

Een vraag is bij mij opgerezen, n.l. waarin toch wel de speciale vakbekwaamheid van die andere leeraren bestaat? Ik meen, dat onze predikanten evengoed een universitaire opleiding hebben genoten als andere leeraren. Ik geloof, dat inderdaad aan de pedagogische zijde van de leeraarsopleiding heel wat ontbreekt. Dat geldt voor de Theologische faculteit, maar dat geldt evenzeer voor de andere faculteiten. Wij hebben vroeger voor allerlei vakken leeraren gehad, die er zeer wonderlijke pedagogische ideeën op na hielden. Menschen, die even weinig vakbekwaamheid hadden, als onze goede oude Hervormde dominee, die ons op het Gymnasium godsdienstonderwijs gaf.

Maar voor die andere leeraren hadden we toch een beetje meer ontzag, dan voor den dominee. Dat lag niet aan den man, maar 't lag aan het vak. De andere vakken telden mee, dat waren examen-vakken, maar godsdienstonderwijs telde niet mee, want dat was geen examenvak. 't Is een keer gebeurd, dat heel de klas voor een proefwerk niets gedaan had. De dominee had dat in de gaten en gaf ons allemaal een onvoldoende op 't rapport. De rector liet niet na ons onder het oog te brengen, hoe erg het toch was, dat leerlingen van een christelijk gymnasium onvoldoende hadden voor godsdienstonderwijs. Wij vonden dat een heel mooi speechje van de baas en thuis moesten we ook het noodige over dit onvoldoende cijfer hooren. Maar in onze waardeering voor 't vak godsdienstonderwijs werd geen verandering gebracht. 't Bleef een vak dat niet meetelde. En zoolang ons Chr. Middelbaar en Voorbereidend Hooger Onderwijs er geen zorg voor draagt, dat Godsdienstonderwijs een volwaardig karakter op school krijgt en ten volle meetelt, zal het altijd met dit vak modderen blijven. Daar kan de schoonste vakopleiding, en de best geïnstrueerde leeraar geen verandering in aanbrengen. En 't is eigenlijk een bedroevend schandaal, dat dit

onderwijs niet in tel is. Dat men de talen en de wiskunde eigenlijk veel belangrijker vindt dan Christelijke religie.

Daarom hoop ik, dat men in de kringen van het Chr. Middelbaar en Voorbereidend Hooger Onderwijs nu eens ophoudt te zagen over de dominees, die voor dat werk niet deugen. De doorsnee dominee is even geschikt om les te geven als de doorsnee leeraar. Zij zijn beide academisch gevormd. De dominee heeft pedagogisch misschien nog wel eenigen voorsprong. Hij heeft als student ten minste iets gedaan aan psychologie en filosofie. Wat niet van iederen student kan worden gezegd.

Laat men op de Middelbare Scholen een flink leerplan maken voor godsdienstonderwijs, dat meetelt. Waarin examens moet worden gedaan. Men moet even goed kunnen zakken op een onvoldoende voor Chr. Religie, als op een onvoldoende voor Wiskunde.

Wanneer men op de Middelbare School het vak volledig gaat meetellen, dan zullen ook de aangewezen leeraars, t.w. de predikanten, gaan meetellen.

Laat men toch geen groote woorden gebruiken van „grote moeilijkheid t.a.v. de voorziening van leraren in dat vak“.

Als alle vakken er zoo goed voorstonden t.a.v. de voorziening als het vak godsdienstonderwijs, dan mocht men blij zijn.

Ook zal het goed zijn om het programma voor godsdienstonderwijs zoo in te richten, dat men niet het werk van de catechisaties overneemt. We hebben als predikanten er nog wel eens last van, dat de leerlingen van de Middelbare Scholen niet op de catechisatie komen. Ze hebben immers godsdienstonderwijs op school! Kerk en School moeten elkaar daarin aanvullen.

Maar 't is een schandaal, dat iemand een Chr. Middelbare School verlaat, zonder dat hem de grondslagen der Christelijke religie zijn bijgebracht. Dat ligt niet aan de leeraren.

Prof. van der Leeuw zei onlangs: er zijn meer be-gaafde predikanten dan dokters.

Predikanten zijn zeer goed in staat godsdienstonderwijs te geven, net zoo goed, als andere leeraren. Maar het vak is niet in eere. Dat moet grondig veranderen.

Daar ligt werk voor de vereniging van Leeraren aan Chr. Middelbare Scholen.

Enumatil.

K. MEIMA.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

KORT WEDERWOORD AAN DEN HEER J. SCHOUTEN.

In „Nederlandsche Gedachten“ van 20 Sept. '47 bespreekt de Heer J. Schouten onder den titel: „Aan onze Geestverwanten“ het stuk over het miljoenplan in „De Reformatie“ van 21 Juni j.l. Eerst neemt hij dit stuk over, en dan tracht hij dat te weerleggen, of de onjuistheid er van aan te toonen. Of de 15 onder-teekenaars van bedoeld stuk in „De Reformatie“ op deze bespreking van den Heer Schouten willen en zullen antwoorden, en zoo ja, hoe, is uitteraard mij onbekend. Dat zullen zij eventueel in eene vergadering te samen moeten beslissen. Maar het zal mij wel geoorloofd zijn, reeds alvast een paar opmerkingen te maken.

De Heer J. Schouten heeft het ook over: „De kerkelijke maatregelen en besluiten, welke genomen zijn, de „vonnissen“, welke geveld zijn“, die „zouden, aldus wordt gesteld, de betekenissen hebben van uitsluiting uit het koninkrijk der hemelen“, blz. 263a, en zegt dan, dat zij, die deze maatregelen etc. hebben genomen, ontkennen, dat zij die betekenissen hebben“, en schrijft dan voorts als zijne gedachte: „Zelfs al zou men menen, dat die maatregelen etc. alleen zo mogen worden verstaan“ (als) „de vijftien“ hen verstaan, dan dient de verklaring van hen, die deze maatregelen etc. namen, dat zij niet die betekenis en strekking hebben, te worden aanvaard als een serieuze. Men mag, naar eigen inzicht, deze verklaring onjuist achten, dit rechtvaardigt niet, dat men haar terzijde stelt“, t.a.p.

Deze redeneering van den Heer J. Schouten gaat m.i. niet op. Schorsing in, afzetting uit, een kerkelijk ambt, afhouding van het Avondmaal, weigering van doop e.d.g. zijn kerkelijke handelingen. Welke betekenissen die hebben, hangt niet af van eenig momenteel en subjectief bedoelen van degenen die ze in bepaald geval uitvoert of toepast, maar die handelingen hebben haar eigen kerkelijke betekenis, onafhankelijk van de subjectieve meening van den er op dat oogenblik mee handelende. En die eigen betekenis wordt aangegeven in de Heilige Schrift, en staat voorts nader omschreven in Kerkorde, Banformulier, Belijdenisschriften. En dan zijn zij, hetzij nog slechts in beginsel, hetzij in volle doorvoering, uitsluiting uit het koninkrijk Gods, n.l. als zij recht geschieden. En als zij niet te recht geschieden, dan zijn zij schrikkelijke vergripen aan Gods verordeningen en heiligheden. Geen andere of goede bedoeling van wie ze verrichten, kan hier iets aan veranderen. Die bedoeling mag voor hun subjectieve verantwoor-

CORRESPONDENTIE.

Binnenkort zal de inhoudsopgave van den 22sten jaargang van ons blad worden samengesteld. We verzoeken onzen abonnees, die er prijs op stellen, deze inhoudsopgave te ontvangen, ze bij ons aan te vragen.

DE UITGEVERS.

De groote toevloed van copy noodzaakt ons, vele artikelen te laten overstaan. REDACTIE.

delijkheid betekenis hebben, maar aan de objectieve betekenis dier handelingen zelve wordt daarom niets gewijzigd. Slechts bezondigt degene, die ze niet naar Gods instelling en haar wezenlijke bedoeling verricht, zich schrikkelijk. Bij zulk eene andere bedoeling behoort de gepleegde handeling (schorsing, afzetting, onthouding etc.) openlijk teruggenomen te worden, en dat met oprechte belijdenis van zoo snood vergriep aan Gods heilige verordeningen. Want de kerk is niet de kerk van schorsende, afzettende, afhoudende Synoden, Classen, Kerkeraden, doordat zij de betekenis van die kerkelijke handelingen ieder oogenblik naar eigen believen vaststellen konden, maar de kerk des Heeren. En daarom bepaalt alleen Hij de betekenis dier kerkelijke handelingen, en vergriep zich op diep schuldige wijze aan de rechten des Heeren, wie ze niet naar Zijn verordeningen verricht. Hier verontschuldigen geen „goede“ bedoelingen.

De Heer J. Schouten heeft met deze objectieve betekenis dezer kerkelijke handelingen, deze hare onafhankelijkheid van de subjectieve meening of bedoeling harer uitvoerders, blijkbaar niet gerekend, en daarom gaat zijne redeneering in dezen niet op.

De Heer J. Schouten zegt ook, dat het Centraal Comité niet maar zonder meer het besluit genomen heeft tot dit miljoenplan, doch eerst een vergadering heeft belegd van door de kamerkieskringen aan te wijzen vertegenwoordigers, en dat in die vergadering niet gebleken is van eenige noodzakelijkheid of dringende wenschelijkheid om de zaak te behandelen in een deputatenvergadering en dat voorts aan de Kamerkieskringen gevraagd is samenkomsten te beleggen met vertegenwoordigers van de kiesverenigingen enz. ter verdere voorbereiding van de uitvoering van het besluit, blz. 255. Maar daaruit blijkt wel, dat het Centraal Comité niet alleen gehandeld en besloten heeft, doch daardoor wordt niet weerlegd, dat dit plan van bovenaf is opgelegd. Samenkomsten van vertegenwoordigers van de kiesverenigingen moesten belegd worden, niet om eerst nog over dit plan als een voorstel te handelen, en wel in de kiesverenigingen, maar: ter verdere voorbereiding van de uitvoering van het plan. Waar is hier de democratie? Waar zijn hier besprekingen in de kiesverenigingen over een voorstel, voordat het tot een besluit van het Centraal Comité wordt, dat de geheele Partij bindt? Het Centraal Comité ontwerpt een plan, bespreekt dit met vertegenwoordigers van de Kamerkieskringen, en het besluit wordt genomen voor die Partij, zonder de Partij als geheel er eenigszins in te kennen, en dat besluit wordt dan die Partij zoo maar opgelegd. De Heer J. Schouten zegt, dat het Centraal Comité niet buiten zijn bevoegdheden is gegaan. Dat mag zijn. Maar dat neemt niet weg, dat dit besluit zoo goed als geheel zonder eenige kennis van de Partij is genomen en aan de Partij opgelegd. Hadden die vertegenwoordigers der Kamerkieskringen mandaat tot wat het Centraal Comité ten dezen van hen vroeg, hadden zij dat tevoren van hun kieskringen ontvangen, of hebben zij een blank mandaat om in alles maar naar eigen goedvinden te handelen namens en voor hun respectieve kieskringen? Hebben we hier niet in praktijk het Führersbeginsel van het Nationaal Socialisme?

En natuurlijk, een eventueel protest in de kiesverenigingen ware na dit besluit en deze getroffen maatregelen ter uitvoering, te laat, en zou geen betekendend effect meer kunnen hebben.

De Heer J. Schouten spreekt ook over het boekje van prof. mr I. A. Diepenhorst, blz. 257 v., en erkent, dat daarin wel een en ander stond, dat beter uitgedrukt had kunnen worden, maar meent, dat het verband dan toch de bedoeling wel kan doen verstaan als goed. „Moest nu om deze en soortgelijke objecties en opmerkingen verhinderd worden, dat dit boekje werd aanbevolen, ten gebruike en in verband met de behandeling van onderwerpen op de vergaderingen van Anti-Revolutionaire Jongeren Studieclubs?“ blz. 258a. Maar afgezien van de vraag, of er niet meer op dit boekje aan te merken valt, zoo ligt in de uitgave door het Centraal Comité, en zijne onvoorwaardelijke aanbeveling ervan, als vanzelf voor de kiesverenigingen en haar leden, dat het Centraal Comité dat boekje goedkeurt, voor zijn rekening neemt zonder reserve, er eens mee is. Wanneer dit niet het geval is, dan moet men op zijn minst eenige bedenking laten blijken.

Doch, zooals ik schreef, laat ik de eventuele beantwoording van dit artikel van den Heer J. Schouten verder daar. Slechts op deze enkele punten wilde ik even de aandacht vestigen.

18 Sept. '47.

S. GREILDANUS.